

Sygn. akt VII U 1105/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2014 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Zbigniew Szczuka
Protokolant:	protokolant sądowy Marcin Kamionowski

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2014 r. w Warszawie

sprawy M. K. działającej jako przedstawiciel ustawowy małoletniego S. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o rentę rodzinną

na skutek odwołania M. K. działającej jako przedstawiciel ustawowy małoletniego S. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 1 kwietnia 2014 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1105/14

UZASADNIENIE

M. K. działająca jako przedstawiciel ustawowy małoletniego S. S. wniosła w dniu 5 lipca 2014 r. odwołanie od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 1 kwietnia 2014 r., znak (...) odmawiającej małoletniemu prawa do renty rodzinnej po A. S. (1).

W uzasadnieniu odwołania odwołująca podniosła, iż zmarły w dniu 21 grudnia 2013 r. A. S. (1) podlegał obowiązkowi ubezpieczenia z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej do dnia śmierci, a nieopłacone przez niego składki na to ubezpieczenie są przenoszone w ramach odpowiedzialności za zobowiązania zmarłego na spadkobierców zmarłego. Konkludując powyższe, odwołująca stała na stanowisku, iż spełniony został warunek do przyznania prawa do renty rodzinnej dla małoletniego S. S.. Odwołująca w treści odwołania wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie S. S. prawa do renty rodzinnej oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz wnioskodawczyni kosztów postępowania sądowego według norm przepisanych (odwołanie k. 2-6 a.s).

W odpowiedzi na odwołanie **Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ k.p.c. W uzasadnieniu swojego stanowiska, organ rentowy podniósł, iż w chwili śmierci A. S. (1) nie spełniał warunków wymaganych do uzyskania prawa do emerytury bądź renty przewidzianych ustawą

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, określonych w art. 65 ust 1 ustawy. W świetle powyższego organ rentowy podniósł, iż odwołanie M. K. działającej jako przedstawiciel ustawowy małoletniego S. S., jest niezasadne i jako takie winne podlegać oddaleniu (odpowiedź na odwołanie k. 12 a.s).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. S. (1) (urodzony (...)) zmarł w dniu 21 grudnia 2013r. Wniosek o rentę rodzinną po nim w dniu 4 marca 2014 r. w złożyła M. K. w imieniu małoletniego syna S. S. (urodzonego (...)) (k. 1-17 a.r.).

Decyzją z dnia 1 kwietnia 2014 r. organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej po zmarłym A. S. (1) dla małoletniego S. S.. W uzasadnieniu podano, że zgon nastąpił później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia. Organ rentowy uznał za udowodnione w dziesięcioleciu przed zgonem 6 lat 7 miesięcy i 26 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy uznał, iż ostatnie ubezpieczenie A. S. (1) ustało z dniem 12 października 2011 (decyzja k. 46 a.r.).

Decyzja ta została zaskarżona w niniejszym postępowaniu (odwołanie k. 2-6 a.s).

Sąd ustalił, że A. S. (1) był zatrudniony w okresie od 17 lutego 2005 r. do 12 października 2011. w spółce (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku marszanda, w pełnym wymiarze czasu pracy. W powyższym okresie płatnik składek-spółka (...) odprowadzał do ZUS, składki z tytułu ubezpieczenia społecznego A. S. (1) (raport z analizy konta ZUS, zaświadczenie spółki (...) o zatrudnieniu i wynagrodzeniu pracownika A. S. (1) k. 21-26, k. 29-31 a.r., okoliczność bezsporna). Okres wykonywania pracy na stanowisku marszanda stanowił wymiar 6 lat 4 miesięcy i 12 dni okresów składkowych A. S. (1). W czasie zatrudnienia A. S. (1) korzystał kilkakrotnie ze zwolnień lekarskich tj. w okresie od 22 lipca 2005 r. do 29 lipca 2005 r., od 31 stycznia 2007 r. do 3 lutego 2007 r., od 3 marca 2008 r. do 30 marca 2008 r. oraz od 15 lipca 2008 r. do 19 lipca 2008 r., a w okresie od 24 grudnia 2007 r. do 21 lutego 2005 r. pobierał zasiłek chorobowy. Powyższe okresy stanowiły wymiar 3 miesięcy i 14 dni okresów nieskładkowych ubezpieczonego. Łączny wymiar okresów składkowych nieskładkowych A. S. (1) wynosił 6 lat, 7 miesięcy i 26 dni (okoliczność bezsporna).

W okresie od 1 maja 2009 r. do dnia 21 grudnia 2013 r. A. S. (1) prowadził własną działalność gospodarczą pod nazwą (...) z siedzibą w W. przy al. (...) lok (...), jednakże z tytułu prowadzenia tej działalności A. S. (1) nie odprowadzał należnych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe składek (na podstawie zgłoszenia danych płatnika składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych k. 8 a.s, raportu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. Wydziału Świadczeń Emerytalno-Rentowych z dnia 26 marca 2014 r. k. 37-40 a.r). Powyższej okoliczności nie podważała w toku postępowania wnioskodawczyni M. K. (k. 28 a.s). Przeważająca działalność gospodarcza w firmie (...), dotyczyła zadań związanych z działalnością w zakresie obiektów kulturalnych (k. 10 a.s.)

W dniu 21 lutego 1976 r. A. S. (1) zmarł (akt zgonu k. 19 a.r)

Ustalenia stanu faktycznego Sąd dokonał w oparciu o akta rentowe oraz dokumenty znajdujące się w aktach sprawy k. 1-17, 19, 37-40, 46 a.r., 8, 10 a.s. Dowody zgromadzone w aktach sprawy Sąd Okręgowy uznał za wiarygodną wewnętrzną spójną podstawę wydania orzeczenia kończącego spór niniejszej sprawy.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z **art. 65 ust. 1** ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2013.1440 j.t.) [dalej nazywana „ustawa”] **renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń.**

Natomiast w myśl art. 57 ust. 1 ustawy, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który spełnił łącznie poniższe warunki:

1) jest niezdolny do pracy

2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy

3) **niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1 i 2, pkt. 3 lit. b, pkt. 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt. 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt. 11-12, 13 lit. a, pkt. 14 lit. a i pkt. 15-17 oraz art. 7 pkt. 1-4, 5 lit. a, pkt. 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od dnia ustania tych okresów.**

W myśl art. 57 ust. 2, przepisu art. 57 ust. 1 pkt. 3 nie stosuje się do ubezpieczonego, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiety lub 25 lat dla mężczyzny oraz jest całkowicie niezdolny do pracy.

Przepis art. 58 ustawy reguluje kolejne przesłanki nabycia renty z tytułu niezdolności do pracy, a mianowicie stanowi w ust. 1, że warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego w myśl art. 57 uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wymieniony w tym przepisie wynoszący co najmniej 5 lat, gdy niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Okres ten powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy (art. 58 ust. 2 ustawy).

W myśl art. 67 ust. 1 ustawy, prawo do renty rodzinnej przysługuje dzieciom własnym (pkt. 1), małżonkowi (pkt. 3), jeżeli spełniają warunki określone w art. 68-71.

Dzieci nabywają prawo do renty rodzinnej do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia (art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy).

Małoletni syn A. S. (1), - S. S. (urodzony (...)) nie ukończył 16 lat i z uwagi na obecny wiek niemowlęcy nie spełnia przesłanki uczęszczania do szkoły.

Sąd Okręgowy rozpoznający niniejszą sprawę ustalił jednak, że nie nabył on prawa do renty rodzinnej po ojcu, gdyż nie zostały spełnione wszystkie warunki do nabycia takiego uprawnienia.

A. S. (1) nie miał łącznie ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, a zatem nie ma zastosowania w sprawie wyjątek dotyczący wymogów związanych z okresami ubezpieczenia, o czym mowa w uchwale Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 23 marca 2006 roku w sprawie sygn. I UZP 5/2005 (OSNP 2006/19-20 poz. 305).

Konieczne zatem było udowodnienie (art. 6 kc.) przez odwołującą się, że zostały spełnione wszystkie wymogi z art. 57 i 58 w/w ustawy. Przesłanka posiadania przez A. S. (1) ponad 5 lat okresów składkowych i nieskładkowych w dziesięcioleciu przed powstaniem niezdolności do pracy- dniem zgonu, została wypełniona. Posiadał on bowiem 6 lat 7 miesięcy i 26 dni tych okresów.

Sąd Okręgowy zważył, iż ubezpieczenie A. S. (1) ustało w dniu 12 października 2011 r. tj. w dniu kiedy upływał ostatni dzień zatrudnienia pracownika w firmie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., a 18 miesięcy od tej daty przypada na dzień 12 kwietnia 2013 r.

Sąd Okręgowy przyjął natomiast, iż A. S. (1) **był osobą całkowicie niezdolną do pracy w dniu śmierci tj. w dniu 21 grudnia 2013 r., co wynika z założenia w przepisie art. 65 ust. 2 ustawy, zgodnie z którym przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.**

Wobec powyższego należało jeszcze ustalić, czy niezdolność do pracy powstała w okresie ubezpieczenia lub 18 miesięcy od ustania ubezpieczenia- co było sporne – i stanowiło przedmiot szczegółowo prowadzonego postępowania dowodowego w sprawie.

Należy zaznaczyć, że w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95). Obowiązują odstępstwa od ogólnych zasad dowodzenia podyktowane dążeniem do pełnego i wszechstronnego rozstrzygnięcia wszystkich kwestii spornych. W praktyce oznacza to, że w postępowaniu tym dopuszczalne jest wykazanie wszelkimi dowodami okoliczności, od których zależą uprawnienia do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, także wówczas, gdyz dokumentów wynika co innego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 1995 roku, II URN 23/95).

Przeprowadzone postępowanie dowodowe w postaci dokumentów, nie dało podstaw do ustalenia, że A. S. (1) w chwili śmierci lub co najmniej od 18 miesięcy wcześniej, podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Gdyby wnioskodawczyni udowodniła, że A. S. (1) opłacał składki ubezpieczeniowe z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, to możliwe byłoby zaliczenie przez Sąd takiego okresu do okresów składkowych, a organ rentowy mógłby żądać uzupełnienia dokumentów i zapłaty składek. Jednakże Sąd uznał, że fakt wypełnienia obowiązków składkowych z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej A. S. (1) w tym okresie, nie został udowodniony przez wnioskodawczynię. Dodatkowo Sąd Okręgowy zważył, iż z dokumentów zgromadzonych aktach sądowych oraz aktach rentowych A. S. (1) nie wynika ta okoliczność.

Na gruncie niniejszej sprawy Sąd Okręgowy podkreślił, iż okresy nieopłacania składek przez płatników zobowiązanych do opłacania ich na własne ubezpieczenie emerytalne i rentowe nie podlegają uwzględnieniu przy ustaleniach prawa do świadczenia tj. renty rodzinnej dla małoletniego syna zmarłego. Sąd Okręgowy zważył, iż okresem ubezpieczenia jest okres opłacania składek, a nie sam tytuł podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym. Sąd Okręgowy podzielił w niniejszej sprawie tezę Sądu Apelacyjnego w Warszawie, zawartą w wyroku z dnia 9 listopada 2006 r. sygn. akt III SA/Wa 270/06, zgodnie z którą prawo do renty rodzinnej jest prawem pochodnym wynikającym od uprawnień osoby ubezpieczonej do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, a zatem brak uprawnień do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, pociąga za sobą również brak uprawnień członków rodziny do renty rodzinnej po ubezpieczonym. Dochodzone świadczenie nie jest bowiem świadczeniem przyznawanym z uwagi na potrzeby, nawet najbardziej uzasadnione, ale świadczeniem pochodnym od okresów opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. W świetle powyższego Sąd Okręgowy uznał, iż A. S. (1), który nie opłacał składek z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, nie podlegał obowiązkowi ubezpieczenia społecznego w okresie co najmniej 18 miesięcy przed śmiercią. W związku z tym nie przysługiwałoby mu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, a w konsekwencji jego małoletniemu synowi nie przysługuje prawo do renty rodzinnej.

W ocenie Sądu Okręgowego nieuprawnione jest także stanowisko wnioskodawczyni, zajęte w odwołaniu od zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym nieopłacone składki przenoszone są na spadkobierców zmarłego, a w konsekwencji, warunek opłacenia składek przez zmarłego należy uznać za spełniony. Sąd Okręgowy podkreśla, iż stosownie do podzielanego stanowiska Sądu Apelacyjnego w Katowicach zawartego w wyroku z dnia 12 czerwca 2008 r., sygn. akt III AUa 2065/07 zgodnie z którym opłacenie zaległych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej umożliwia uwzględnienie okresu, którego dotyczyły jako okresu składkowego, dopiero od daty uiszczenia tych zaległości. Należy także podkreślić, zgodnie z uzasadnieniem cytowanego orzeczenia Sądu Apelacyjnego, iż z treści art. 5 ust. 4 ustawy wynika, iż przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty dla płatników składek, zobowiązanych do opłacania składek na własne ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz dla osób współpracujących z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność nie uwzględnia się okresu, za który nie zostały opłacone składki, mimo podlegania obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w tym okresie. Okres zatem prowadzenia działalności gospodarczej przez A. S. (1) tj. od 1 maja 2009 r. do 21 grudnia 2013 r. mógłby zostać uznany za okres składkowy jednak dopiero od daty uiszczenia zaległych składek z tytułu prowadzonej działalności, (czego nie potwierdziło postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie). Reasumując

powyższe Sąd Okręgowy uznał, iż nie opłacenie kwot zaległych składek ubezpieczeniowych przed datą śmierci A. S. (1) nie może skutkować przyznaniem prawa do jakiegokolwiek świadczenia, w tym szczególności renty rodzinnej dla małoletniego S. S..

Konkludując, Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji organu rentowego z dnia 1 kwietnia 2014 r., znak (...). Wobec powyższego Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy na marginesie rozważań prawnych niniejszej sprawy zważył, że wnioskodawczyni może jeszcze ewentualnie skorzystać z możliwości dochodzenia renty rodzinnej dla syna po ojcu w drodze wyjątku, które to świadczenie może przyznać Prezes ZUS.

(...)